

בבית המשפט העליון

ע"א 2393/19

לפני: כבוד הרשם רו"ן גולדשטיין

המערערים: 1. ראובן פלד עבודות בניין בע"מ
2. עמי אסור
3. ראובן פלד

נגד

המשיבים: מרז"ן דידיה ו15 אח'

ערעור על פסק-דין של בית המשפט המחוזי בתל
אביב-יפו בת"א 12-12-38653 מיום 10.2.2019

**בקשת המשיבים מיום 7.5.2019 לסילוק
הערעור על הסף; בקשת המשיבים מיום
19.5.2019 להארכת מועד להגשת ערעור שכנגד;
תשובת המערערים מיום 23.5.2019 לבקשה
לסילוק על הסף ובקשה מטעמם להארכת מועד
להגשת ערעור; תשובת המשיבים מיום
12.6.2019 לבקשה להארכת מועד להגשת ערעור**

פסק-דין

1. זוהי בקשת המשיבים לסילוק הערעור שבכותרת על הסף בשל האיחור שנפל לטענתם בהגשתו. המערערים מתנגדים לבקשה ולמען הזהירות עותרים להארכת מועד להגשת הערעור (בדיעבד).

2. המשיבים הם בעלי הדירות בבניין מגורים ברחוב טרומפלדור בתל אביב-יפו שבו בוצעו עבודות שיפוץ ובינוי על ידי המערערים 1 ו-3. בשנת 2012 הגישו המערערים כנגד המשיבים כתב תביעה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בעקבות סכסוך שנתגלע בין הצדדים על רקע עבודות השיפוץ והבינוי. המשיבים מצידם הגישו כנגד המערערים כתב תביעה שכנגד (ת"א 12-12-38653). בפסק-דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-

יפו (כב' סגן הנשיא ש' שוחט) נתקבלה תביעת המערערים בחלקה וכן נתקבלה בחלקה התביעה שכנגד שהגישו המשיבים.

3. פסק-הדין ניתן ביום 10.2.2019. הערעור שבכותרת הוגש ביום 2.4.2019, בחלוף 51 ימים לאחר מתן פסק-הדין. ביום 7.5.2019 הגישו המשיבים בקשה לסילוק הערעור על הסף מחמת האיחור שנפל לטענתם בהגשתו. בבקשה נטען כי ביום בו ניתן פסק-הדין נצפה הוא על ידי בא-כוח המערערים באמצעות מערכת "נט המשפט"; כעבור יומיים (ביום 12.2.2019) שלח בא-כוח המשיבים את פסק-הדין לבא-כוח המערערים בהודעת דואר אלקטרוני; ולמחרת, ביום 13.2.2019, בוצעה על ידי בית המשפט המצאה של פסק-הדין לתיבת הדואר האלקטרוני של בא-כוח המערערים, בהתאם להוראת תקנה 497ג(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: תקנות סדר הדין). בהתחשב בכך טוענים המשיבים כי המועד להגשת הערעור היה בענייננו לכל המאוחר ביום 31.3.2019 (45 ימים לאחר ההמצאה שבוצעה על ידי בית המשפט ביום 13.2.2019). הערעור הוגש יומיים לאחר מכן, ביום 2.4.2019, ועל כן סבורים המשיבים כי יש להורות על סילוקו של הערעור על הסף.

4. המערערים מצידם טוענים כי לא נפל איחור בהגשת ההליך. בהקשר זה טוענים המערערים כי פסק-הדין אשר נשלח למשרד בא-כוחם על ידי בא-כוח המשיבים ביום 12.2.2019, שוגר לתיבת הדואר האלקטרוני של המתמחים המועסקים במשרד ולא לתיבת הדואר האלקטרוני האישית של בא-כוחם. בכל הנוגע להמצאה שבוצעה על ידי בית המשפט ביום 13.2.2019 טוענים המערערים כי גם המצאה זו אינה מהווה המצאה כדין, כפי העולה לטענתם מן התיעוד במערכת "נט-המשפט". לטענת המערערים, בא-כוחם או מי מטעמו לא קיבל את פסק הדין או לא עיין בו עד ליום 17.2.2019. בשים לב למועד שבו עיין בא-כוחם בפסק-הדין טוענים המערערים כי לא נפל איחור בהגשת ההליך. כפי שצוין לעיל, בד בבד עם הגשת התשובה לסילוק על הסף, עתרו המערערים להארכת מועד להגשת הערעור (בדיעבד). בהתאם להחלטתי מיום 2.6.2019 הגישו המשיבים את תשובתם לבקשה להארכת מועד. המשיבים מתנגדים למתן הארכת המבוקשת.

5. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי הערעור דנן הוגש בחלוף המועד הקבוע בדין להגשתו. כידוע, המועד להגשת ערעור בזכות על פסק-דין הוא תוך 45 ימים מן היום בו ניתן (תקנה 397 לתקנות סדר הדין). כלל חשוב הוא שבעלי-הדין נדרשים לקיים את המועדים הקבועים בדין. הקפדה על המועדים הסטטוטוריים תורמת להגשמת המטרות של יעילות, ודאות וסופיות ההליך; מבטיחה שוויון בין בעלי-הדין

והגנה על אינטרס ההסתמכות של הצד שכנגד; ומסייעת לניהול מערכת שיפוט סדירה, יעילה ותקינה (ראו בש"א 1264/00 אררט חברה לביטוח בע"מ נ' וענונו (4.4.2000)).

6. בשנים לב לכך שהמועד להגשת הערעור נמנה ככלל מעת המצאת פסק הדין לידי בעלי הדין (תקנה 402 לתקנות סדר הדין; וראו, חמי בן-נון וטל חבקיין הערעור האזרחי, 159-161 (מהדורה שלישית, 2012)), הרי שבענייננו - כמו במקרים דומים - יש להיזקק תחילה לשאלה מתי הומצא פסק הדין לידי המערערים.

בהקשר זה הציגו המערערים גרסה עובדתית מעורפלת אשר רב בה הנסתר על הגלוי. למעשה, המערערים נמנעו מלציין בתשובתם כמו גם בבקשתם להארכת מועד את המועד המדויק שבו הומצא להם פסק-הדין. תחת זאת התמקדו המערערים במועד שבו עיינו לראשונה בפסק-הדין. דרך הילוכם זו של המערערים מעוררת קושי ומצופה מהם היה לפרט במדויק מהו המועד שבו הומצא להם לשיטתם פסק-הדין. אכן, בעל-דין אשר פונה לבית המשפט בהליך של ערעור נושא בחובה ובאחריות להבהיר באופן במדויק מתי קיבל לידיו את פסק-הדין מושא הערעור. מועד ההמצאה הוא פרט בסיסי והכרחי ובעל-דין שאינו מציג נתון זה לבית המשפט נדרש ליתן לכך הסבר מניח את הדעת (ראו, בש"א 2263/16 פלוני נ' דגודגה, פסקה 7 (24.4.2013)). ככל שהוא בוחר שלא לעשות כן יש לזקוף את הדבר לחובתו.

7. המערערים בחרו כאמור שלא להתייחס בתשובתם למועד ההמצאה המדויק ועל רקע זה יש צורך לבחון את הסוגיה באמצעות הנתונים האובייקטיביים המתועדים במערכת "נט המשפט". מן התיעוד במערכת "נט המשפט" עולה כי בא-כוח המערערים צפה מיוזמתו בפסק-הדין ביום בו ניתן (10.2.2019). אף שאין בהכרח הלימה בין המועד שבו צפה בעל-דין באופן יזום בפסק-הדין ב"נט המשפט" לבין מועד ההמצאה (ראו מבין רבים, רע"א 4947/18 טויב נ' הירשפלד, פסקה 3 (23.7.2018)), הרי שבפסיקה נקבע לצד זאת כי "טענות של בעלי דין לעניין המצאת החלטת בית משפט, שעה שאין חולק כי הם צפו באותה ההחלטה, מעוררות חוסר נוחות והן עשויות להצדיק בנסיבות מסוימות העדפה של מועד הידיעה של בעל הדין על אודות קיומה של ההחלטה, על פני מועד המצאתה" (בש"א 8839/18 כהן נ' המאגר הישראלי לביטוחי רכב ("הפול"), פסקה 11 (19.12.2018)); וראו גם בש"א 2036/19 פלונית נ' פלוני, פסקה 8 (24.3.2019)). על רקע זה, התעלמותם המוחלטת של המערערים ממועד ה"צפייה היזומה" המתועד במערכת "נט המשפט" – מעוררת קושי.

8. זאת ועוד, המערערים טוענים כי פסק-הדין אשר נשלח למשרד בא-כוחם בדואר אלקטרוני ביום 12.2.2019 (על ידי המשיבים) לא נקרא במועד שבו נשלח אך משום שהתקבל בתיבת הדוא"ל של המתמחים במשרד. לא ראיתי ליתן משקל ממשי לטענה זו שכן המשיבים הציגו מסמך אשר ממנו עולה כי המערערים השתמשו בתיבת הדוא"ל של המתמחים במשרד בא-כוחם על מנת להמציא למשיבים כתבי בי-דין. על רקע זה סבורני כי המערערים היו רשאים להניח כי כתבי בי-דין שיומצאו לכתובת דוא"ל זו יגיעו לייעדם ויקראו במועד בו נשלחו. יש להדגיש, בהקשר זה, כי בעלי דין בהליך האזרחי לא אמורים לנהל ביניהם מרדפים של "חתול ועכבר" לצורך המצאת כתבי בי-דין. על כן, כאשר בעל דין בוחר מיוזמתו להשתמש בכתובת דוא"ל מסוימת לצורך המצאת כתבי טענות, חזקה עליו כי קיבל וקרא הודעות שנשלחו אליו לאחר מכן לכתובת זו (והנטל להוכיח אחרת מוטל עליו).

9. כך או אחרת, וגם אם נתעלם מכל האמור עד כה, הרי שבענייננו לא יכול להיות ספק כי פסק הדין הומצא כדין למערערים לכל המאוחר ביום 13.2.2019, במסגרת המצאה שבוצעה על ידי בית המשפט. לפי התיעוד המופיע במערכת "נט המשפט", פסק-הדין הומצא לבא-כוח המערערים באמצעות הודעת דואר אלקטרוני שנשלחה על ידי מזכירות בית המשפט למשרד בא-כוח המערערים ביום 13.2.2019 (שעה 16:47). לאחר שעיינתי בטענות הצדדים שוכנעתי כי המצאה זו בוצעה לפי הדרישות המעוגנות בדין וביתר פירוט בהתאם לתנאים הנקובים בתקנה 497ג(א) לתקנות סדר הדין הקובעת כי:

"497ג (א). ניתן להמציא כתב בי-דין אלקטרוני לנמען שאינו בית המשפט, אל תיבת הדואר שבכתובת המאובטחת של הדואר האלקטרוני של הנמען, ובלבד שהנמען מסר את כתובת הדואר האלקטרוני שלו כאמור לבית המשפט לצורך ביצוע הוראות סימן זה וציין בסמוך לה כי מדובר בכתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני; ואולם הוראה זו לא תחול על כתב בי-הדין הראשון בתיק."

בענייננו, ולפי התיעוד במערכת "נט המשפט", כתובת הדואר האלקטרוני אשר אליה הומצא פסק הדין, הופיעה במערכת ככתובת להמצאת כתבי בי דין. בנסיבות אלה יש לצאת מנקודת הנחה כי הוגשה בקשה מתאימה להמצאת כתבי בי דין באמצעות כתובת הדואר האלקטרוני האמורה. הנטל להוכיח ולמצער לטעון באופן חד משמעי היפוכו של דבר מוטל כידוע על המערערים (ראו תקנה 497ג(ב) לתקנות סדר הדין; השוו, רע"א 4003/14 מלכה נ' סגלוביץ (19.8.2014)). נטל זה לא הורם במקרה דנן. הטענה המרכזית שהעלו המערערים בניסיון להתמודד עם התיעוד באשר למועד המצאת פסק-

הדין היא כי פסק-הדין שצורף להודעת הדואר האלקטרוני שנשלחה על ידי בית המשפט, לא נקרא על ידם "עד עצם יום הזה". במילים אחרות, המערערים לא טוענים כי הודעת הדואר האלקטרוני לא התקבלה אצלם; תחת זאת טוענים הם כי אין אינדיקציה במערכת "נט המשפט" למסירת פסק-הדין לידיהם (טענה שאין בה ממש כאמור לעיל) וכי הם כלל לא עיינו בהודעת דואר אלקטרוני שנשלחה על ידי בית המשפט.

10. לא ראיתי לקבל טענות אלה של המערערים. מקום בו בוצעה על ידי בית המשפט המצאה כדין של החלטה שיפוטית באמצעות דואר אלקטרוני בהתאם להוראות תקנה 497ג(א) לתקנות סדר הדין, הרי שאין ככלל נפקות לשאלה אם הנמען להודעה עיין בה, אם לאו, לצורך קביעת מועד ההמצאה. מוכן אני להניח כי בנסיבות חריגות ביותר ניתן יהיה לקבוע שמועד משלוח הודעת הדואר האלקטרוני בהתאם לתקנה 497ג(א) לא יחשב כמועד אשר החל ממנו יש למנות את המועד להגשת ההליך הערעורי (וראו לעניין זה תקנה 497ג(ב) לתקנות סדר הדין הקובעת כי "כתב בי-דין אלקטרוני שנשלח אל כתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני כאמור בתקנת משנה (א), יראוהו ככתב שהומצא במסירה אישית לנמען ביום ובשעה שצוינו באישור המסירה האלקטרוני, אם לא הוכח היפוכו של דבר" [ההדגשה שלי – ר' ג']). כך למשל, אם הוכח בראיות ברורות וחד-משמעיות כי בעיה מיחשובית כלשהי או תקלה אובייקטיבית מסוימת מנעה את השלמת משלוח הדואר האלקטרוני, או מקום בו התקיימו נסיבות חריגות דומות. אולם הנטל להוכיח זאת מוטל על נמען ההודעה. בענייננו כל שנטען – באופן לקוני – הוא כי בא-כוח המערערים לא עיין בהודעת הדואר האלקטרוני ששוגרה על ידי מזכירות בית המשפט "עד עצם היום הזה" וכל זאת מבלי ליתן כל הסבר מה מנע ממנו לעשות כן.

על רק האמור לעיל לא מצאתי לקבל את טענתם של המערערים שלפיה "לא הוצגה כל ראיה פוזיטיבית ממנה ניתן להסיק כי פסק הדין נמסר במועד כלשהו". צירוף הנסיבות המתוארות לעיל - התייעוד במערכת "נט-המשפט" לעניין מועד הצפייה בפסק הדין; התייעוד במערכת "נט-המשפט" לעניין מועד המצאת פסק-הדין באמצעות הדואר האלקטרוני; והערפול בגרסתם העובדתית של המערערים לעניין מועד ההמצאה; כל אלה מובילים למסקנה כי מועד ההמצאה בענייננו הינו לכל המאוחר ביום 13.2.2019 – הוא המועד בו שוגרה הודעת הדואר האלקטרוני לתיבת הדואר האלקטרוני של בא-כוח המערערים בהתאם להוראת תקנה 497ג(א) לתקנות סדר הדין.

בשים לב למועד המצאה זה רשאים היו המערערים להגיש את הערעור עד ליום 31.3.2019. הערעור הוגש ביום 2.4.2019 ועל כן הוגש באיחור.

11. המערערים עתרו להארכת מועד להגשת ערעור ככל שטענותיהם לעניין מועד המצאת פסק-הדין תידחנה. לא ראיתי להיעתר לבקשת ארכה זו.

הארכת מועד לנקיטת הליך ערעורי טעונה הצגת "טעם מיוחד" (תקנה 528 לתקנות סדר הדין). בבקשה להארכת מועד המונחת לפניי לא הוצג כל טעם מיוחד שכזה. הטעם היחיד העומד בבסיס הבקשה הוא משכו של האיחור אשר מתואר על ידי המערערים כ"זניח וקצר". אכן, עסקינן באיחור של יומיים (לפחות) בהגשת ההליך. ואולם לא אחת נקבע בפסיקה כי גם איחור של יום אחד איחור הוא, וגם מי שאיחר בהגשת ההליך ביום אחד (וממילא ביומיים) נדרש להוכיח קיומם של "טעמים מיוחדים" המצדיקים את מתן הארכה (ראו למשל, ע"א 769/79 מועלם נ' מטא, פ"ד לה (1) 375 (1980); ע"א 694/01 מדינת ישראל נ' ויסמן, פסקה 5 (30.7.2001) (להלן: עניין ויסמן)). במילים אחרות, העובדה שמדובר באיחור קצר אין בה כשלעצמה כדי להוות "טעם מיוחד" להארכת מועד.

בנסיבות אלה ומשלא הוצג ולו במשתמע כל טעם מיוחד אשר עשוי להצדיק מתן ארכה להגשת הערעור בדיעבד – לא ניתן להיעתר לבקשת הארכה וזאת במיוחד כאשר מנגד הציגו המשיבים טעמים המלמדים לשיטתם על הסתמכותם על סופיותו של פסק-הדין (המערערים לא התייחסו לטענות אלה).

12. אין ספק שמחיקתו של ערעור בזכות בשל כך שהוגש באיחור של יום או יומיים אינו מהלך דיוני של מה בכך. ואולם כל מקרה נבחן לפי נסיבותיו ובמקרים המתאימים ובהיעדר בקשה להארכת מועד (או מקום בו הוגשה בקשה כזו ללא כל טעם מיוחד המצדיק את מתן הארכה) – אין מנוס ממחיקתו של ערעור בזכות בשל האיחור שנפל בהגשתו גם אם מדובר באיחור של מספר ימים (ראו והשוו, עניין ויסמן; ע"א 2973/12 אלמקייס נ' מרקוביץ (28.8.2012); ע"א 7161/14 חברת לשם (ד.נ) טכנולוגיות בע"מ נ' כונס הנכסים הרשמי (8.12.2014); ע"א 1607/17 שריג נ' לרד (21.5.2019)). בהקשר זה לא למותר לציין כי הדרישה להצגת "טעמים מיוחדים" כתנאי להארכת מועד הקבוע בחיקוק מחייבת לא רק את בעל הדין העותר למתן ארכה אלא גם את בית המשפט. אכן, "משקבעו התקנות שיש להגיש ערעור תוך 45 ימים, והמערער איחר אפילו ביום אחד, אין להיעתר לבקשתו, כדבר שבשגרה, שאילו בית המשפט היה עושה כן, היה למעשה משנה את המועד הקבוע בחיקוק" (יואל זוסמן סדרי הדין האזרחי, 897 (מהדורה שביעית, 1995)).

13. בהינתן הנסיבות המפורטות לעיל לא נותר לי אלא להורות על סילוק הערעור על הסף. לנוכח מסקנה זו אין צורך להידרש לבקשת המשיבים להארכת מועד להגשת ערעור שכנגד.

הערעור נמחק, אפוא. המערערים יישאו בהוצאות המשיבים בסך 4,000 ש"ח.

ניתן היום, כ"ב בתמוז התשע"ט (25.7.2019).

רון גולדשטיין, שופט

ר ש ם